

LANDSTINGSREVISIONEN

Granskning av redovisad måluppfyllelse i del- årsrapport per augusti 2014

Rapport nr 13/2014

November 2014

Richard Norberg, certifierad kommunal revisor, revisionskontoret

Diarienummer: REV 28:4-2014

Innehåll

1. SAMMANFATTANDE ANALYS	3
2. BAKGRUND.....	4
2.1 GRANSKNING ÅR 2013.....	4
2.2 REVISIONSFRÅGOR, AVGRÄNSNINGAR M.M.....	5
3. RESULTAT AV GRANSKNINGEN.....	6
3.1 LANDSTINGSSTYRELSENS BEDÖMNING.....	6
3.1.1 IAKTTAGELSER FRÅN GRANSKNINGEN	6
3.2 LANDSTINGSSTYRELSENS UNDERLAG TILL DELÅRSRAPPORT.....	7
3.2.1 IAKTTAGELSER FRÅN GRANSKNINGEN	11
4 SVAR PÅ REVISIONSFRÅGOR.....	12
4.1 REKOMMENDATIONER.....	12

1. Sammanfattande analys

I jämförelse med tidigare år har landstingsstyrelsen utvecklat sin redovisning av måluppfyllelsen i delårsrapporten per augusti 2014. Landstingsstyrelsen har blivit tydligare med att kommentera resultat, lämna prognos för måluppfyllelse vid årets slut samt uppge inom vilka områden åtgärder är vidtagna för att rätta till avvikelser.

Redovisningen i delårsrapporten är dock ännu inte tillräckligt utvecklad för att man ska kunna bedöma om det är troligt att fullmäktiges mål kommer att nås vid årets slut. Ett grundläggande problem är att landstingsstyrelsen och övriga styrelser och nämnder i alltför liten utsträckning utvecklat mätbara mål. Detta bidrar till svårigheter när landstingsstyrelsen ska bedöma måluppfyllelsen.

Styrelsen konstaterar att ca en tredjedel av de mål som skulle ha följts upp i delårsrapporten inte varit möjliga att följa upp på grund av att det saknats uppgifter. Det är positivt att landstingsstyrelsen uppger att man avser att se över sina mål inför år 2015. Landstingsstyrelsen uppmanar övriga styrelser och nämnder att göra detsamma. Med anledning av iakttagelserna i granskningen lämnar vi följande rekommendationer till landstingsstyrelsen:

- Ta fram mätbara mål för det egna verksamhetsområdet. Mål som inte är mätbara eller som inte går att följa upp på grund av att det saknas underlag bör omformuleras eller tas bort.
- För dialog med övriga styrelser och nämnder om att mätbara mål är en förutsättning för såväl landstingsstyrelsen som övriga styrelser och nämnder att värdera resultat av genomförd verksamhet. Vissa styrelser och nämnder har endast i begränsad utsträckning formulerat mätbara mål.

2. Bakgrund

Fullmäktige har beslutat att man ska behandla två delårsrapporter. Den första delårsrapporten ska vara per den 30 april 2014 och den andra per 31 augusti 2014.

Landstingsstyrelsens delårsrapporter till landstingsfullmäktige ska ge svar på frågan om styrelser och nämnder håller sig till de beslut och direktiv som fullmäktige beslutat för styrelser och nämnder. Delårsrapporterna ska också innehålla prognoser om det är troligt att fullmäktiges mål kommer att uppnås vid årets slut.

Styrelser och nämnder ansvarar för att verksamheten bedrivs i enlighet med mål, beslut, riktlinjer och föreskrifter som gäller för verksamheten. Styrelserna och nämnderna ansvarar också för återrapporteringen till fullmäktige. Revisorerna ska bedöma om resultatet i delårsrapporten är förenligt med de mål fullmäktige beslutat.

2.1 Granskning år 2013

Landstingsstyrelsens delårsrapport per april 2013 var inte utformad på ett sådant sätt att det var möjligt att utläsa i vilken mån det var troligt att fullmäktiges verksamhetsmål skulle uppnås vid årets slut. I granskningen av delårsrapporten bedömde revisorerna att redovisningen i alltför hög grad hade avgränsats till det ekonomiska resultatmålet.

I delårsrapporten per augusti 2013 hade landstingsstyrelsen väsentligt utvecklat sin redovisning av resultat för verksamhetsmålen. I delårsrapporten per augusti 2013 hade landstingsstyrelsen även utvecklat redovisningen till att också omfatta övriga styrelser och nämnder.

Inom vissa områden behövde landstingsstyrelsen fortsätta arbetet med att utveckla sin redovisning. Revisorerna lämnade följande rekommendationer:

- För dialog med övriga styrelser och nämnder om att mätbara mål underlättar möjligheterna för såväl landstingsstyrelsen som övriga styrelser och nämnder att värdera resultatet av genomförd verksamhet. Vissa styrelser och nämnder hade endast i begränsad utsträckning formulerat mätbara mål.
- I analysen av måluppfyllelsen kunde landstingsstyrelsen ta mer hjälp av de mätbara mål som fanns redovisade i delårsrapporten. Analysen i delårsrapporten tenderade att beskriva genomförd verksamhet istället för att analysera resultat.
- Landstingsstyrelsen borde i delårsrapporten tydligare redovisa hur styrelsen bedömde att styrelser och nämnder uppnådde målen vid årets slut.
- Landstingsstyrelsen borde i delårsrapporten bli tydligare med att redogöra för vilka åtgärder styrelsen och övriga styrelser och nämnder vidtog i händelse av bedömda avvikelser från måluppfyllelse.

2.2 Revisionsfrågor, avgränsningar m.m.

Granskningen avser hur landstingsstyrelsen redovisar måluppfyllelsen i delårsrapporten per augusti 2014. De revisionsfrågor granskningen ska besvara är om:

- Verksamheten har bedrivits så att fullmäktiges mål uppnås?
- Redovisningen i delårsrapporten är tillräcklig för att man ska kunna bedöma om det är troligt att fullmäktiges verksamhetsmål uppnås vid årets slut?
- Landstingsstyrelsen har vidtagit tillräckliga åtgärder med anledning av revisorernas rekommendationer år 2013?

De bedömningsgrunder som utgör underlag för granskningens slutsatser är:

- Kommunallagen, 8 kap. 20 a § och 9 kap. 9 a §
- Lag om kommunal redovisning, 9 kap. 1 §

Granskningen omfattar inte frågan om det är troligt att landstingsstyrelsen vid årets slut kommer att uppnå fullmäktiges finansiella mål. Granskningen omfattar heller inte frågorna om delårsboks slutet är upprättat i enlighet med god redovisningssed, i enlighet med Lag om kommunal redovisning samt om delårsrapporten ger en rättvisande bild av landstingets resultat och ställning. Dessa frågor besvaras i en separat granskning (nr 12/2014).

3. Resultat av granskningen

3.1 Landstingsstyrelsens bedömning

I delårsrapporten redogör landstingsstyrelsen dels för styrelsens egna ansvarsområde som nämnd, dels för de underlag som övriga styrelser och nämnder lämnat till landstingsstyrelsen. Landstingsstyrelsen redovisar i inledningen av delårsrapporten sin samlade bedömning av måluppfyllelsen. Landstingsstyrelsen bedömer att ca hälften av de mål som styrelsen och nämnder skulle följa upp i delårsrapporten kommer att nås vid årets slut. Styrelsen bedömer att ca 20 procent av de mål som skulle följas upp i delårsrapporten inte kommer att nås vid årets slut. Resterande del av målen, ca 30 procent, går enligt landstingsstyrelsen inte att följa upp i delårsrapporten på grund av att det saknas uppgifter. Landstingsstyrelsen aviserar att man påbörjat en översyn av målstyrningen i syfte att ta fram mål som kan följas upp i delårsrapporterna. Landstingsstyrelsen uppmanar övriga styrelser och nämnder att också de bör se över sina mål.

Landstingsstyrelsen bedömer att en majoritet av styrelser och nämnders mål kommer att uppnås vid årets slut. Landstingsstyrelsen ser dock med oro på att vissa mål inte kommer att nås. Styrelsen redovisar att måluppfyllelse är låg inom mål för tillgänglighet samt för de åtgärdsplaner som finns för förbättrad ekonomi. Inom dessa områden pågår enligt styrelsen åtgärder för att säkerställa högre grad av måluppfyllelse.

Landstingsstyrelsen redovisar att tillgängligheten för besök inom hälso- och sjukvårdsnämndens område försämrats sedan delårsrapporten per april 2014. Landstingsstyrelsen uppger att hälso- och sjukvårdsnämnden signalerat att brist på opererande specialister medför att mål för tillgänglighet sannolikt inte kommer att nås vis årets slut. Landstingsstyrelsen redovisar att hälso- och sjukvårdsnämnden även prognostiserat att nämnden inte når en budget i balans för år 2014.

Efter det inledande avsnittet i delårsrapporten med landstingsstyrelsens samlade bedömning följer avsnitt med styrelsens bedömning av måluppfyllelsen för sitt ansvarsområde som nämnd. Därefter följer de bedömningar av måluppfyllelsen som övriga styrelser och nämnder gör för sina ansvarsområden. I ett ekonomiavsnitt redovisar landstingsstyrelsen för ekonomiskt utfall per augusti och prognoser för utfall vid årets slut. Resultatet av granskningen av den ekonomiska redovisningen finns som framgått sammanfattad i annan rapport.

3.1.1 Iakttagelser från granskningen

Granskningen visar att landstingsstyrelsen utvecklat sin redovisning i delårsrapporten per augusti 2014 jämfört med tidigare delårsrapporter. Landstingsstyrelsen har blivit tydligare med att kommentera resultat, lämna prognos för måluppfyllelse vid årets slut samt uppge inom vilka områden åtgärder är vidtagna för att rätta till avvikelser.

Negativ iakttagelse är att landstingsstyrelsen och de flesta övriga styrelser och nämnder i allt för liten utsträckning har mål som är mätbara och möjliga

att utvärdera. För flera av målen saknas också underlag för att kunna göra någon utvärdering per augusti 2014. Det är positivt att landstingsstyrelsen uppmärksammat bristerna i målstyrningen och uppger att man kommer att se över målen. Det är också positivt att landstingsstyrelsen uppmanar övriga styrelser och nämnder att göra detsamma.

3.2 Landstingsstyrelsens underlag till delårsrapport

Landstingsstyrelsen har lämnat direktiv till övriga styrelser och nämnder om att senast den 30 september 2014 lämna in sina underlag till delårsrapporten. Av tabellen nedan framgår att styrelsen för Vindelns folkhögskola inte beslutade om sin delårsrapport i tid enligt landstingsstyrelsens direktiv. Måltidsnämnden är en ny nämnd för år 2014. Nämndens verksamhet startar upp år 2015 och har för år 2014 inte beslutat om några delårsrapporter. Övriga styrelser och nämnder har i tid beslutat om sina delårsrapporter.

Styrelse/nämnd	Datum samt paragraf för beslut om delårsrapport
Hälso- och sjukvårdsnämnden	2014-09-30, § 101
Nämnden för funktionshinder och habilitering	2014-09-30 § 42
Nämnden för folkhälsa och primärvård i Skellefteå- och Norsjöområdet	2014-09-22, § 76
Nämnden för folkhälsa och primärvård i Umeåområdet	2014-09-25, § 72
Nämnden för folkhälsa och primärvård i Södra Lappland	2014-09-23, § 58
Vindelns folkhögskolestyrelse	2014-10-10, § 46
Storumans folkhögskolestyrelse	2014-09-26, § 42
Patientnämnden	2014-09-18 § 39
Kostnämnden i Lycksele	2014-09-08 § 40-41
Måltidsnämnden i Skellefteå	-

I tabellen nedan har vi sammanställt några av de viktigare iakttagelser vi gjort vid granskning av de underlag som övriga styrelser och nämnder lämnat till landstingsstyrelsens delårsrapport.

Styrelse eller nämnd	Kommentar
Landstingsstyrelsen (i egenskap av nämnd)	<p>Landstingsstyrelsen har inte utvecklat sin målstyrning i jämförelse med 2013. Vi bedömer att ca 40 procent av styrelsens mål är mätbara.</p> <p>Vår bedömning är att styrelsen i delårsrapporten har en tillfredsställande redovisning för cirka 30 procent av de mål som styrelsen avsåg att följa upp per augusti. För flera mål saknas underlag för att styrelsen ska kunna göra en bedömning av målopplifelsen vid årets slut. Landstingsstyrelsen konstaterar att den bristande redovisningen begränsar styrelsens möjligheter att vidta åtgärder för en ökad målopplifelse. En positiv iakttagelse är att styrelsen i delårsrapporten uttrycker en ambition att utveckla målstyrningen under år 2015 genom att formulera mål som är mätbara och möjliga att följa upp.</p> <p>Enligt uppgift i delårsrapporten kommer styrelsen vidta åtgärder inom områden med prognostiserad låg målopplifelse. Styrelsen lyfter särskilt fram tillgänglighetsområdet och personalsituationen som utmaningar. Verksamheterna inom styrelsens ansvarsområde redovisar sammantaget ett underskott mot budget på 14 miljoner kronor per augusti 2014. Avvikelseberor enligt styrelsen på ökade kostnader för inköp av stafettläkare inom primärvården samt på kostnader för sjukhusproblematik inom verksamhetsområdet service. Styrelsen bedömer dock att vidtagna åtgärder kommer att bromsa kostnadsutvecklingen under resterande delen av året och att avvikelsen mot budget kan begränsas.</p>
Hälso- och sjukvårdsnämnden	<p>Nämnden har i större utsträckning än tidigare år formulerat mätbara mål. Vi bedömer att ca 80 procent av målen är mätbara. Nämnden har blivit bättre på att i delårsrapporten redovisa resultat av genomförd verksamhet i förhållande till de mätbara målen. Nämnden har också blivit bättre på att lämna prognoser för målopplifelse vid årets slut. Vi bedömer att nämnden i delårsrapporten har en tillfredsställande uppföljning för ca hälften av målen som nämnden avsåg att följa upp i delårsrapporten.</p> <p>Nämnden redovisade per augusti 2014 en negativ avvikelse mot budget med 63 miljoner kronor vilket motsvarade 2,6 procent. I förhållande till samma period år 2013 var det en förbättring med 17 miljoner kronor. Nämndens prognos för årets slut var ett underskott med 75 miljoner kronor i förhållande till budget vilket skulle mot-</p>

Styrelse eller nämnd	Kommentar
	<p>svara 2 procent. Nämnden förutsatte att nämnden fick aviserad återbetalning av AFA-premier för att delvis balansera det negativa ekonomiska resultatet. Enligt nämnden vidtogs åtgärder inom de områden där måluppfyllelsen var låg. Främst gällde det tillgänglighet och ekonomi. En stor utmaning enligt nämnden var att hantera de kraftigt ökade kostnaderna för hyrpersonal. Nämnden uppgav att man arbetade långsiktigt och i största möjliga mån undvek kortsiktiga generella åtgärder.</p>
<p>Nämnden för funktionshinder och habilitering</p>	<p>Nämndens mål för år 2014 har en tydlig koppling till fullmäktiges övergripande mål. Vår bedömning är att ca 75 procent av målen är mätbara.</p> <p>I delårsrapporten följer nämnden upp de tre mål som nämnden avsåg att följa upp enligt verksamhetsplanen. Nämnden gör bedömningen att ett mål är uppfyllt och att två av målen delvis är uppfyllda. Nämnden lämnar prognoser för måluppfyllelse vid årets slut. Vår bedömning är att två av målen inte är mätbara och att ett mål saknar en tillräcklig redovisning.</p> <p>Nämnden redovisade överskott mot budget per augusti 2014 med drygt 3 miljoner kronor vilket motsvarande 4,1 procent. Liksom vid delårsbokslutet per april 2014 redovisade basenheten hjälpmedel en positiv budgetavvikelse. För den basenhet som redovisade ett underskott har nämnden vidtagit åtgärder som påverkar intäkterna.</p>
<p>Nämnden för folkhälsa och primärvård i Skellefteå- och Norsjöområdet</p>	<p>Nämnden har inte utvecklat sin målstyrning jämfört med år 2013. Hälften av nämndens 28 mål är mätbara och möjliga att använda vid värdering av måluppfyllelse. Nämnden har uppgett att man i delårsrapporten ska följa upp 18 av sina mål. Vi bedömer att nämnden i delårsrapporten på ett tillfredsställande sätt följt upp 11 av dessa 18 mål (61%). Nämnden bedömer att "de huvudsakliga målen" kommer att uppfyllas vid årets slut.</p>
<p>Nämnden för folkhälsa och primärvård i Umeåområdet</p>	<p>Nämnden har inte utvecklat sin målstyrning jämfört med år 2013. Av nämndens 34 mål är 20 mål mätbara. Nämnden har uppgett att man i delårsrapporten ska följa upp 24 av sina mål. Vi bedömer att nämnden har en tillfredsställande uppföljning för 13 av målen (54%). Nämnden bedömer att målen är uppfyllda vid årets slut.</p>
<p>Nämnden för folkhälsa och primärvård i Södra Lappland</p>	<p>Nämnden har inte utvecklat sin målstyrning jämfört med tidigare år. Av nämndens 23 mål är 12 mätbara. I förhållande till mål i verksamhetsplanen så har nämnden en kraftigt avgränsad</p>

Styrelse eller nämnd	Kommentar
	<p>uppföljning i delårsrapporten. Inför år 2014 beslutade nämnden att man i delårsrapporterna endast skulle följa upp ett av sina 23 mål. Det mål nämnden avsåg att följa upp i delårsrapporten var antalet dialoger nämnden genomfört med patient- och pensionärsföreningar. Granskningen av delårsrapporten visar att nämnden på ett tillfredsställande sätt följt upp detta mål. Nämnden bedömer att man kommer att uppnå sina mål vid årets slut.</p>
Vindelns folkhögskolestyrelse	<p>Folkhögskolestyrelsens verksamhetsplan för år 2014 innehåller inga mätbara mål. Verksamhetsplanen har ingen tydlig koppling mot fullmäktiges mål. Det går därför inte att värdera folkhögskolestyrelsens resultat utifrån verksamhetsmål. I delårsrapporten uppger folkhögskolestyrelsen att de uppfyller lagar och regler som gäller för statliga bidrag till skolan.</p> <p>Folkhögskolestyrelsen uppger att bland annat fastighetsproblemen leder till en osäkerhet i ekonomin. Folkhögskolestyrelsens resultat per augusti 2014 visar på ett underskott mot budget med ca 122 000 kr. Det är en ökning med 22 000 kr sedan delårsbokslutet per april. Det saknas prognos för det ekonomiska resultatet vid årets slut.</p>
Storumans folkhögskolestyrelse	<p>Folkhögskolestyrelsens verksamhetsplan omfattar tre mätbara mål. Resultatet av målen har i delårsrapporten redovisats med koppling till fullmäktiges övergripande mål. Av redovisningen framgår att ett av målen redan är uppfyllt. Styrelsen har goda förhoppningar om att även övriga två mål kommer att vara uppfyllda innan årets slut.</p> <p>I övrigt uppger folkhögskolestyrelsen att de uppfyller lagar och regler som gäller för statliga bidrag till skolan.</p> <p>Folkhögskolestyrelsen uppger att det ekonomiska resultatet per augusti 2014 är helt i nivå med budget och att skolan fortsätter vidta åtgärder för att återställa underskott från tidigare år. Det finns i övrigt ingen ekonomisk prognos för resultatet vid årets slut.</p>
Patientnämnden	<p>Delårsrapporten beskriver nämndens verksamhet och utveckling av antalet ärenden inom olika verksamhetsområden på ett utförligt sätt. I likhet med delårsrapporten per april 2014 är dock rapporteringen av nämndens resultat summarisk och nämnden gör en generell bedömning av att samtliga beslutade aktiviteter har genomförts.</p> <p>Nämnden har inte gjort någon bedömning av om</p>

Styrelse eller nämnd	Kommentar
	det ekonomiska målet kommer att nås vid årets slut. Nämnden uppger att verksamheten under hösten kommer få ökade kostnader för bl.a. uppgradering av datasystem.
Kostnämnden i Lycksele	<p>Kostnämnden har utvecklat sin rapportering i jämförelse med tidigare års delårsrapporter. Nämnden har följt upp verksamhetsmålet om att producera en kvalitetssäker kost utifrån de kvalitetskrav som ställts från Lycksele kommun och landstinget på ett utförligt sätt. Av redovisningen framgår att verksamheten uppnår 11 av 17 uppställda kvalitetskrav.</p> <p>Nämnden redovisar ett underskott på 250 000 kr. Enligt nämnden beror underskottet på minskade intäkter från både kommun och landsting. Nämnden har under året vidtagit åtgärder i form av en prishöjning som ännu inte gett avsedd effekt.</p>
Måltidsnämnden i Skellefteå	Nämnden har inte lämnat någon delårsrapport. Nämnden är ny från år 2014 och hade sitt första sammanträde i juni 2014. Av protokollgranskning framgår att nämnden bedömer att måltidsverksamheten kommer starta dem 1 januari 2015.

3.2.1 lakttagelser från granskningen

Ett grundläggande problem vid uppföljningen i delårsrapporten är att landstingsstyrelsen och flera av övriga styrelser och nämnder i alltför liten utsträckning utvecklat mätbara mål. Detta bidrar till svårigheter när styrelser och nämnder i sina underlag ska följa upp sina mål och bedöma måloppfyllelsen vid årets slut. Av granskningen framgår att flera av styrelserna och nämnderna har en allt för svagt utvecklad uppföljning i sina delårsrapporter.

Under arbetet med granskningen har vi upptäckt att styrelsen för Vindelns folkhögskola inte i tid beslutat om sin delårsrapport per augusti 2014. Vi konstaterar att landstingsstyrelsen lämnat kommentar om detta i delårsrapporten till fullmäktige.

4 Svar på revisionsfrågor

Granskningen visar att landstingsstyrelsen inte har en tillräckligt väl utvecklad redovisning för att man ska kunna bedöma måluppfyllelsen vid årets slut. I tabellen nedan har vi sammanställt svaren på våra revisionsfrågor.

Revisionsfrågor	Bedömning Ja/Nej	Vår kommentar
Har verksamheten bedrivits så att det är troligt att fullmäktiges verksamhetsmål uppnås?	-	Redovisningen är inte tillräckligt utvecklad för att det ska gå att besvara frågan om det är troligt att fullmäktiges mål kommer att nås vid årets slut.
Är redovisning i delårsrapporten tillräcklig för att man ska kunna bedöma om det är troligt att fullmäktiges verksamhetsmål uppnås vid årets slut?	Nej	Se kommentar ovan
Har landstingsstyrelsen vidtagit tillräckliga åtgärder med anledning av revisorernas rekommendationer år 2013?	Nej	I vissa delar har bedömningar och prognoser blivit tydligare. I allt för hög grad saknas dock mätbara mål eller underlag. Landstingsstyrelsen har inte vidtagit tillräckliga åtgärder med anledning av revisorernas rekommendationer år 2013.

4.1 Rekommendationer

Med utgångspunkt av iakttagelserna i granskningen lämnar vi följande rekommendationer:

- Ta fram mätbara mål för det egna verksamhetsområdet. Mål som inte är mätbara eller som inte går att följa upp på grund av att det saknas underlag bör omformuleras eller tas bort.
- För dialog med övriga styrelser och nämnder om att mätbara mål är en förutsättning för såväl landstingsstyrelsen som övriga styrelser och nämnder att värdera resultat av genomförd verksamhet. Vissa styrelser och nämnder har endast i begränsad utsträckning formulerat mätbara mål.

Umeå den 12 november 2014

Richard Norberg
Certifierad kommunal revisor